

Sygn. akt IX Ca 1449/18

POSTANOWIENIE

Dnia 27 marca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Mirosław Wieczorkiewicz (spr.)
Sędziowie:	SO Agnieszka Żegarska SO Jacek Barczewski
Protokolant:	p.o. sekretarza sądowego Izabela Ważyńska

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2019 r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy z wniosku J. K.

z udziałem E. K.

o zniesienie współwłasności

na skutek apelacji uczestniczki od postanowienia wstępnego Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 30 kwietnia 2018 r., sygn. akt I Ns 739/17,

p o s t a n a w i a:

oddalić apelację.

Agnieszka Żegarska Mirosław Wieczorkiewicz Jacek Barczewski

Sygn. akt IX Ca 1449/18

UZASADNIENIE

W dniu 22 października 2009r. E. K. wystąpiła z wnioskiem o podział majątku wspólnego zgromadzonego w czasie trwania jej związku małżeńskiego z J. K.. Wnioskodawczyni wskazała, że w skład majątku wspólnego mającego podlegać podziałowi wchodzi: nieruchomość lokalowa o powierzchni 75,90 m² położona w W. przy ul. (...) m3, działka o powierzchni 510 m² zabudowana domem, położona w W. przy ul. (...) oraz zabudowana nieruchomość o powierzchni 6000 m² położona w miejscowości N., gmina G.. Wnioskodawczyni domagała się dokonania podziału majątku wspólnego stron poprzez przyznanie uczestnikowi J. K. zabudowanej działki, położonej przy ul. (...) w W. ze spłatą na jej rzecz w wysokości 1/2 wartości tej nieruchomości, dokonania podziału fizycznego nieruchomości położonej w N. i przyznanie jej części stanowiącej 4.000 m², natomiast uczestnikowi części o powierzchni 2.000 m² bez spłat i dopłat oraz przyznania jej lokalu nr (...) położonego przy ul. (...) w W. bez spłat na rzecz uczestnika postępowania.

W odpowiedzi na wniosek z dnia 5 marca 2010r. J. K. wniósł o oddalenie wniosku złożonego przez wnioskodawczynię, jako bezprzedmiotowego.

Postanowieniem z dnia 18 grudnia 2013r. Sąd Rejonowy dla Warszawy – Mokotowa w punkcie 1 oddalił wniosek, a w punkcie 12 oddalił wniosek uczestnika o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania. W punktach 2-11 Sąd ten włączył do odrębnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy o zniesienie współwłasności nieruchomości położonej w miejscowości N., w W. przy ul. (...), o nabycie w drodze zasiedzenia, o usunięcie niezgodności z prawem księgi wieczystej w w/w nieruchomościach, o wydanie nieruchomości przy ul. (...) i o zapłatę 410.000,-zł tytułem odszkodowania za bezumowne korzystanie, o zapłatę tytułem zwrotu uiszczonych przez powoda na podatek od nieruchomości w N., o zapłatę tytułem zwrotu nakładów dokonanych z majątku powódki na majątek powoda, o zapłatę tytułem zwrotu ceny nabycia i nakładów poniesionych przez powódkę na nieruchomość przy ul. (...) w W., o zapłatę tytułem ceny pobranej przez pozwanego ze sprzedaży samochodu osobowego powódki.

Przy rozpoznaniu niniejszej sprawy wnioskodawca wskazał, iż wnosi o wydanie postanowienia wstępnego celem uzgodnienia treści księgi wieczystej KW nr (...) z rzeczywistym stanem prawnym poprzez wykreślenie w dziale II wpisu dotyczącego „wspólności ustawowej małżeńskiej” i wpisanie w to miejsce „współwłasności po 1/2 na rzecz wnioskodawcy i uczestniczki. Po uprawomocnieniu się postanowienia wstępnego wnioskodawca domagał się zniesienia współwłasności spornej nieruchomości poprzez zarządzenie jej sprzedaży w trybie art. 212 § 2 kc wraz z podziałem kwoty uzyskanej ze sprzedaży po połowie na rzecz stron postępowania. Następnie wnioskodawca zmodyfikował swoje stanowisko wskazując, że domaga się podziału fizycznego nieruchomości objętej wnioskiem i przyznania na rzecz stron nowo powstałych działek na własność.

Uczestniczka postępowania na rozprawie w dniu 15 stycznia 2018 roku wyraziła wolę ugodowego zniesienia współwłasności poprzez dokonanie fizycznego podziału nieruchomości na nowo powstałe działki i przyznania ich na własność stron postępowania. Jednocześnie uczestniczka złożyła pismo, z którego treści wynika, że domaga się oddalenia wniosku, albowiem w jej uznaniu nieruchomość stanowi jej wyłączną własność. Według twierdzeń wnioskodawczyni nabyła nieruchomość za własne środki i wobec tego stanowi jej wyłączną własność. Pomimo tego wносиła o odroczenie rozprawy celem umożliwienia jej i wnioskodawcy pozasądowego uregulowania kwestii własności nieruchomości objętej podziałem.

Postanowieniem wstępnym z dnia 30 kwietnia 2018 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie nakazał, aby w dziale II księgi wieczystej numer (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Olsztynie dla nieruchomości zabudowanej położonej w miejscowości N., gmina G. stanowiącej działkę (...) o powierzchni 6000 m² wykreślić wszystkie dotychczasowe wpisy i w miejsce współwłaścicieli na zasadzie wspólności ustawowej małżeńskiej wpisać w to miejsce, jako współwłaścicieli po 1/2 części E. K. córkę A. i W. oraz J. K. syna A. i A..

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne: - E. K. i J. K. zawarli związek małżeński w dniu 7 kwietnia 1984r. przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego (...),

- wyrokiem z dnia 10 czerwca 1988 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy -Mokotowa w W. w sprawie toczącej się pod sygnaturą akt RVC 765/88 zniósł wspólność majątkową pomiędzy małżonkami J. K. a E. K. - z dniem 10 czerwca 1988r. Wyrok ten nie został uchylony ani zmieniony,

- później małżonkowie nie zawarli umowy majątkowej małżeńskiej w formie aktu notarialnego przywracającej wspólność majątkową zniesioną przez Sąd Rejonowy wyrokiem z dnia 10 czerwca 1988r. Wspólność ta nie została również przywrócona orzeczeniem Sądu,

- strony razem zamieszkiwały, prowadziły wspólne gospodarstwo domowe, wychowywały dziecko, obie pracowały zawodowo. Przy większych rozporządzeniach majątkowych strony współdziałały ze sobą,

- uczestniczka w 1997 roku udała się do O., albowiem wspólny znajomy stron uzyskał informację o możliwości nabycia atrakcyjnej działki położonej w N.. Wówczas uczestniczka nalegała, aby wraz z nią przyjechał wnioskodawca.

Wnioskodawca po rozmowie z uczestniczką w sprawie zakupu działki w N. przesłał faxem projekt umowy przedwstępnej,

- w dniu 1 marca 1997 roku uczestniczka zawarła w formie aktu notarialnego za Rep. (...) umowę przedwstępną sprzedaży z E. R. udziału do 1/2 części w nieruchomości położonej we wsi N., gmina G.. E. R. zobowiązała się sprzedać E. K. swój udział wynoszący połowę w nieruchomości, a ponadto udział wynoszący drugą połowę tej nieruchomości, po nabyciu tego udziału od aktualnego właściciela Skarbu Państwa, albowiem E. R. przysługiwało prawo pierwokupu. W treści umowy E. R. zobowiązała się przenieść własność całej nieruchomości na rzecz E. K.. Strony ustaliły cenę sprzedaży na kwotę 35.000,-zł. Przyrzeczona umowa sprzedaży miała być zawarta niezwłocznie po wykonaniu przez E. R. prawa pierwokupu do 1/2 części nie później jednak niż do dnia 30 kwietnia 1997 roku. Przy zawarciu umowy przedwstępnej uczestniczka wręczyła E. R. zadek w kwocie 10.200,-zł. Strony wniosły o ujawnienie roszczeń wynikających z treści tej umowy o przeniesienie własności w zakresie przysługującym sprzedającej w księdze wieczystej,

- E. R. uchylała się od obowiązku zawarcia umowy, domagała się zapłaty wyżej kwoty tytułem ceny,

- w dniu 16 maja 1997 roku E. K. i J. K. wnieśli pozew przeciwko E. R. o zobowiązanie pozwanej do złożenia oświadczenia woli w przedmiocie przeniesienia własności do 1/2 części na rzecz powodów nieruchomości zabudowanej o powierzchni 6000 m² położonej w N. gmina G., KW nr (...). Następnie pismem procesowym z dnia 22 sierpnia 1997 roku powodowie zmodyfikowali żądanie pozwu w ten sposób, że domagali się zobowiązania pozwanej do złożenia oświadczenia w przedmiocie przeniesienia na rzecz powodów prawa własności do całej nieruchomości opisanej w pozwie. Na rozprawie w dniu 25 listopada 1997 roku powodowie uczestniczyli osobiście,

- E. K. nie udzieliła J. K. pełnomocnictwa do reprezentowania jej w sprawie przed Sądem Wojewódzkim w Olsztynie I C 316/97,

- wyrokiem z dnia 8 września 1998r. Sąd Wojewódzki w Olsztynie w sprawie I C 316/97 toczącej się z powództwa E. K. i J. K. przeciwko E. R. zobowiązał pozwaną do złożenia oświadczenia woli o przeniesieniu na powodów -małżonków K. prawa własności nieruchomości o powierzchni 0,60 ha położonej we wsi N., gmina G., nr ewidencyjny działki (...), dla której Sąd Rejonowy w Olsztynie prowadzi księgę wieczystą nr (...), za cenę 35.000,-zł. Apelację pozwanej od powyższego orzeczenia oddalił Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 16 marca 1999r. Uczestniczka brała udział w rozprawie apelacyjnej,

- w dniu 1 czerwca 1999 roku wnioskodawca i uczestniczka złożyli wniosek do VI Wydziału Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Olsztynie o dokonanie wpisu w dziale II księgi wieczystej nr (...) prawa własności do nieruchomości zabudowanej położonej w N. gmina G. na rzecz E. K. i J. K. na zasadach wspólności ustawowej,

- w dziale II księgi wieczystej prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Olsztynie dla wspomnianej nieruchomości za numerem KW OL (...) jako właściciele wpisani zostali E. K. i J. K. na zasadach wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej,

- w dniu 13 czerwca 2008r. J. K. złożył do Sądu Rejonowego w Olsztynie wniosek o zniesienie współwłasności zabudowanej nieruchomości oznaczonej, jako działka nr (...) powierzchni 6000 m², położonej w miejscowości N., gmina G., dla której Sąd ten prowadzi księgę wieczystą nr OLI (...),

- w dniu 22 października 2009r. E. K. wystąpiła z wnioskiem o podział majątku wspólnego zgromadzonego w czasie trwania jej związku małżeńskiego z J. K.. Wnioskodawczyni wskazała, że w skład majątku wspólnego mającego podlegać podziałowi wchodzi: nieruchomość lokalowa o powierzchni 75,90 m² położona w W. przy ul. (...), działka o powierzchni 510 m² zabudowana domem, położona w W. przy ul. (...) oraz zabudowana nieruchomość o powierzchni 6000 m² położona w miejscowości N., gmina G.,

- postanowieniem z dnia 6 listopada 2009r. Sąd Rejonowy w Olsztynie przekazał powyższą sprawę o zniesienie współwłasności i o uzgodnienie treści księgi wieczystej do Sądu Rejonowego dla Warszawy – Mokotowa w Warszawie, jako właściwego ze względu na wniosek E. K. o podział majątku wspólnego stron,

- w dniu 13 listopada 2008r. Sąd Okręgowy w Warszawie rozwiązał przez rozwód związek małżeński zawarty pomiędzy E. K. a J. K. - z winy obu stron. Orzeczenie to uprawomocniło się z dniem 2 października 2010r.,

- podatek za nieruchomości w N. do 2004 roku płacił samodzielnie wnioskodawca, następnie podatki nie były opłacane. W drodze egzekucji zostały pokryte przez wnioskodawcę w łącznej kwocie 10.869,-zł. Od roku strony opłacają podatki po połowie.

Mając to na uwadze, w ocenie Sądu Rejonowego po zniesieniu przez sąd wspólności majątkowej pomiędzy małżonkami J. K. i E. K. wyrokiem z dnia 10 czerwca 1988r. małżonkowie nie powrócili do wspólności majątkowej małżeńskiej, nie zawarli bowiem umowy majątkowej małżeńskiej w formie aktu notarialnego, a więc - od wspomnianej daty 10 czerwca 1988r. majątek objęty wspólnością majątkową małżeńską nie powstawał, a co za tym idzie - po tej dacie małżonkowie nie mogli nabyć żadnego składnika majątkowego do majątku wspólnego, skoro majątek taki nie istniał.

W dalszej części Sąd I instancji przyjął, że w toku postępowania prowadzonego przed Sądem Wojewódzkim w Olsztynie w sprawie I C 316/97 z powództwa stron przeciwko E. R. o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli zostało prawomocnie ustalone, że sporną nieruchomość strony wspólnie nabyły. Orzeczenie to stało się prawomocne w dniu 16 marca 1999r. na skutek wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie.

W tym zakresie Sąd Rejonowy wskazał, że z treści wydanego wyroku Sądu Wojewódzkiego w Olsztynie wynika, że prawo własności wspomnianej nieruchomości nabyli małżonkowie J. K. i E. K. bez wskazania sposobu nabycia prawa własności, a skoro pomiędzy małżonkami zniesiona została już wówczas ustawowa wspólność majątkowa, dlatego nie mogli oni nabyć prawa własności nieruchomości inaczej, jak tylko w częściach ułamkowych.

Sąd I instancji nie podzielił argumentacji uczestniczki, że wnioskodawca miał reprezentować jej interesy jedynie, jako pełnomocnik, ponieważ bez wątplenia uczestniczka wspólnie z wnioskodawcą, jako powodowie, domagała się tam zobowiązania pozwanej do przeniesienia na ich rzecz prawa własności nieruchomości w N..

Taka konkluzja wynika z tego, że w aktach powołanej sprawy brak jakiegokolwiek dowodu udzielenia pełnomocnictwa, zaś uczestniczka brała udział w rozprawach to bez trudu musiała się zorientować, że zarówno ona jak i jej ówczesny mąż są powodami w sprawie, co więcej nie skarżyła wyroku, którego mocą pozwana została zobowiązana do przeniesienia zarówno na jej rzecz jak i wnioskodawcy prawa własności nieruchomości w N..

Zdaniem Sądu Rejonowego w toku niniejszego postępowania strony nie wykazały, żeby proporcje między nimi we współwłasności kształtowały się w sposób odmienny stąd oznaczono je po 1/2.

Powyższe postanowienie zaskarżyła nieformalną apelacją uczestniczka postępowania zarzucając Sąd Rejonowy dokonał nieprawidłowych ustaleń stanu faktycznego, co skutkowało błędami w rozstrzygnięciu w niniejszym postępowaniu. Zdaniem uczestniczki Sąd I instancji od początku sądził pod tezę, a jeśli zeznania uczestniczki nie pasowały do powziętej tezy uważał je za naiwne lub sprzeczne, dlatego sporne rozstrzygnięcie jest wadliwe.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd I instancji prawidłowo oraz dokładnie przeprowadził postępowanie dowodowe i orzekł na podstawie wszystkich zaferowanych przez strony dowodów, dokonując trafnej ich oceny. Ocena wiarygodności i mocy dowodów została przeprowadzona w granicach przysługującej Sądowi I instancji z mocy art. 233 § 1 kpc swobody osądu.

Poczynione zostały na podstawie wszechstronnej analizy dowodów, których ocena nie wykazała błędów natury faktycznej, czy logicznej, znajdując swoje odzwierciedlenie w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia. Sąd Rejonowy wskazał, jakie fakty uznał za udowodnione, na czym oparł poszczególne ustalenia.

Sąd I instancji wskazał również wnioski, jakie wyprowadził z dokonanych ustaleń, opierając na nich swoje merytoryczne rozstrzygnięcie, co zostało zawarte w obszernych, dokładnych i logicznych wywodach uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 1998r., III CKN 792/98, OSNC 1999 nr 4, poz. 83, z dnia 23 lipca 2015r., I CSK 654/14, Legalis nr 1325762, z dnia 11 maja 2016r., z dnia 26 stycznia 2017r., I CSK 54/16, Legalis nr 1591680, z dnia 15 lutego 2018r., I CSK 215/17, Legalis nr 1768192 i z dnia 4 grudnia 2018r., IV CSK 213/18, Legalis nr 1852711 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2017r., I CSK 93/17, Legalis nr 1611995 i z dnia 31 stycznia 2018r., I CSK 222/17, Legalis nr 1754802).

Zdaniem Sądu odwoławczego ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd I instancji odpowiada regułom logicznego rozumowania i uwzględnia zasady doświadczenia życiowego, dlatego daje to podstawę do stwierdzenia prawidłowego zastosowania art. 233 § 1 kpc.

Uczestniczka zarzuciła zaskarżonemu orzeczeniu w sposób ogólny błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wydania zaskarżonego orzeczenia, a wyrażający się w przyjęciu, że strony wspólnie na zasadzie współwłasności po 1/2 części nabyli prawo własności nieruchomości o powierzchni 0,60 ha położonej we wsi N., gmina G., nr ewidencyjny działki (...), gdyż zdaniem skarżącej właścicielem tej nieruchomości jest tylko uczestniczka.

Z takim zarzutem nie sposób się zgodzić.

Uzasadnienie apelacji uczestniczki wskazuje, że kwestionowane ustalenia miały być w ocenie skarżącej konsekwencją dowolnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego.

Jak przyjmuje się jednak w orzecznictwie i doktrynie skuteczne postawienie zarzutu naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów wymaga nie samej polemiki z dokonanymi ustaleniami i wskazywania innej możliwej wersji oceny dowodów, aniżeli przyjął ją Sąd I instancji, lecz wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonania swobodnej oceny dowodów, a co za tym idzie poczynienia ustaleń faktycznych zgodnie z dokonaną oceną.

Nie jest natomiast wystarczające przekonanie o innej - niż przyjął sąd - wadze poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie przez skarżącego.

W judykaturze powszechnie podkreśla się, że zarzucenie naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów nie może polegać na przedstawieniu przez stronę alternatywnego stanu faktycznego, a tylko na podważeniu podstaw tej oceny z wykazaniem, że jest ona rażąco wadliwa lub oczywiście błędna (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2001r., II CKN 588/99, z dnia 2 kwietnia 2003r., I CKN 160/01, z dnia 15 kwietnia 2004r., IV CK 274/03, z dnia 29 czerwca 2004r., II CK 393/03).

Jeżeli bowiem z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 kpc) i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00, OSNC 2000/7-8/139).

Ponadto należy p[odkreślić, że dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 kpc nie wystarcza stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego

odpowiada rzeczywistości, ale konieczne jest wskazanie, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłuszne im je przyznając.

Takiego przedstawienia argumentacji apelacja nie zawiera, dlatego nie można odnieść się do bardzo ogólnie wyrażenia swojego niezadowolenia z rozstrzygnięcia zaskarżonego orzeczenia.

W tej sytuacji zarzut apelacji wskazujący na naruszenie art. 233 § 1 kpc uznać należy, zatem za całkowicie chybiony.

W tym miejscu należy podkreślić, że sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego /por. uchwała Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego 31 stycznia 2008r., III CZP 49/07, OSNC 2008/6/55/, dlatego powoływanie się w zarzutach na naruszenie prawa procesowego w sposób bardzo ogólny, ma skutek procesowy tylko do wymienionych w odwołaniu konkretnych zarzutów naruszenia procedury, z wyjątkiem powodujących nieważność postępowania.

W warunkach niniejszej sprawy nieważność postępowania nie zachodzi.

Przechodząc dalej do apelacji uczestniczki należy zauważyć, że Sąd Rejonowy wyjaśnił w treści pisemnego uzasadnienia, iż wyrokiem z dnia 10 czerwca 1988r. Sąd Rejonowy dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie w sprawie VRC 765/88 orzekł o zniesieniu wspólności majątkowej pomiędzy małżonkami - z dniem 10 czerwca 1988r.

Z regulacji kodeksu rodzinnego i opiekuńczego wynika, że w czasie trwania małżeństwa wspólność majątkowa małżeńska (o charakterze łącznym) ustaje między innymi w razie zastosowania przez małżonków ustroju rozdzielności majątkowej, ponadto zaś w razie ustanowienia przez sąd rozdzielności majątkowej (art. 52 krip) tak jak to miało miejsce w niniejszej sprawie.

Co najistotniejsze, z chwilą ustania wspólności majątkowej majątek nią objęty staje się przedmiotem wspólności w częściach ułamkowych, zatem wspólna nieruchomość małżonków zostaje objęta współwłasnością w częściach ułamkowych. Obowiązuje wówczas, zasadniczo, reguła, że oboje małżonkowie mają równe udziały (art. 43 § 1 krip).

Uczestniczka nie zaoferowała innego materiału dowodowego, oprócz przeprowadzonego przed Sądem I instancji, odnośnie możliwości odmiennego ustalenia udziału we współwłasności, która była przedmiotem sprawy, dlatego zasadnie zostały określone udziały w tej nieruchomości wnioskodawczyni i uczestnika postępowania.

W tych warunkach należy uznać, że słusznie Sąd Rejonowy przyjął, że na skutek ustanowienia rozdzielności majątkowej każdy z małżonków ma odrębny majątek (art. 51 krip), który obejmuje dotychczasowy majątek osobisty, udział w dotychczasowym majątku wspólnym, co do zasady w częściach równych i wreszcie majątek nabyty od chwili powstania rozdzielności majątkowej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 6 grudnia 1995r., I CRN 215/95, niepubl.).

Nie ulega wątpliwości, że prawo własności spornej nieruchomości położonej w N. zostało nabyte przez strony niniejszego postępowania już po ustaniu wspólności majątkowej, na mocy wyroku z dnia 8 września 1998r. Sądu Wojewódzkiego w Olsztynie w sprawie I C 316/97, w którym E. R. zobowiązana została do złożenia oświadczenia woli o przeniesieniu na rzecz ówczesnych - małżonków K. prawa własności przedmiotowej nieruchomości. Jednocześnie treść tego wyroku nie wskazuje, czy przedmiotowa nieruchomość została nabyta do majątku wspólnego małżonków czy też stanowić miała współwłasność ułamkową stron.

W ocenie Sądu Okręgowego, ponieważ przedmiotowe orzeczenie zapadło w okresie obowiązywania między stronami rozdzielności majątkowej pomimo pozostawania stron w związku małżeńskim, daje to podstawy do przyjęcia, że sporna nieruchomość została nabyta przez strony w częściach ułamkowych po 1/2 części każda ze stron.

Podkreślić należy, że stan prawny wynikający z powyższego wyroku, z uwagi na jego prawomocność jest dla sądów orzekających w niniejszej sprawie wiążący stosownie do art. 365 kpc.

W sytuacji, gdy zachodzi związanie prawomocnym orzeczeniem sądu i ustaleniami faktycznymi, które legły u jego podstaw, niedopuszczalne jest w innej sprawie o innym przedmiocie dokonywanie ustaleń i ocen prawnych sprzecznych z prawomocnie osądzoną sprawą. Rozstrzygnięcie zawarte w prawomocnym orzeczeniu stwarza stan prawny taki, jaki z niego wynika. Sądy rozpoznające między tymi samymi stronami inny spór muszą przyjmować, że dana kwestia prawna kształtuje się tak, jak przyjęto w prawomocnym, wcześniejszym wyroku.

Rozszerzająca wykładnia mocy wiążącej wyroku (art. 365 § 1 kpc) w istocie ogranicza kognicję innych sądów rozpoznających podobne sprawy, chociaż z drugiej strony nie można zakwestionować faktu, że nie jest właściwa sytuacja, w której analogiczne stany faktyczne zostają odmiennie ocenione przez różne sądy. Przeciwdziałanie takim zagrożeniom nakłada, więc na sąd rozpoznający sprawę później obowiązek rozważnego osądu, uwzględniającego także argumenty, które prowadziłyby do odmiennych wniosków, nawet, jeżeli w sprawie wcześniejszej dana okoliczność została już poddana ocenie prejudycjalnej (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2015r., IV CSK 181/14, Legalis nr 1180601, z dnia 8 grudnia 2016r., III CNP 29/15, Legalis nr 1555658, z dnia 24 stycznia 2017r., V CSK 164/16, Legalis nr 1580570 i z dnia 26 maja 2017r., I CSK 464/16, Legalis nr 1625216, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2018r., IV CSK 78/18, Legalis nr 1797557 i wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 31 sierpnia 2018r., I Aca 249/18, opubl. OSAB 2018/2-3/60).

W tych warunkach należy uznać, że związanie prawomocnym wyrokiem oznacza w przypadku sądu – zakaz dokonywania ustaleń sprzecznych z uprzednio osądzoną kwestią, a nawet niedopuszczalność prowadzenia w tym zakresie postępowania dowodowego (por. wyroki Sądu Najwyższego z 8 marca 2010r., II PK 249/09 oraz z 10 lutego 2010r., II PK 212/09, Legalis nr 356555).

W konsekwencji nie można podzielić zarzutów skarżącej, zgodnie, z którymi umowa przedwstępna sprzedaży nieruchomości z dnia 1 marca 1997r. stanowiła o wejściu nieruchomości do majątku osobistego uczestniczki. W tym zakresie uczestniczka nie przedstawiła żadnych dowodów.

Zdarzeniem, które ukonstytuowało nowy stan faktyczny dotyczący spornej nieruchomości była treść wyroku Sądu Wojewódzkiego w Olsztynie z dnia 8 września 1998r. w sprawie I C 316/97, w którym E. R. zobowiązana została do złożenia oświadczenia woli o przeniesieniu na rzecz ówczesnych - małżonków K. prawa własności przedmiotowej nieruchomości, o czym była mowa wyżej.

Na koniec należy zauważyć, że uczestniczka pomija, iż w warunkach niniejszego postępowania Sąd Rejonowy rozstrzygał w zakresie zgłoszonego żądania przez wnioskodawcę, nie zaś innego żądania, czyli co do uzgodnienia treści księgi wieczystej KW nr (...) z rzeczywistym stanem prawnym poprzez wykreślenie w dziale II wpisu dotyczącego „wspólności ustawowej małżeńskiej” i wpisanie w to miejsce „współwłasności po 1/2 na rzecz wnioskodawcy i uczestniczki.

W tym miejscu należy podkreślić, że w sprawie o usunięcie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym sąd jest związany żądaniem pozwu (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 28 sierpnia 2008r., III CZP 76/08, OSNC 2009, nr 7-8, poz. 113 wyroki Sądu Najwyższego z 18 maja 2010r., III CZP 134/09, OSNC 2010, nr 10, poz. 131, z 21 marca 2001r., III CKN 1214/98, OSNC 2001, nr 11, poz. 165; z 8 października 2002r., IV CKN 1304/00, Lexis.pl nr 379457; z 7 listopada 2008r., IV CSK 264/08, Lexis.pl nr 2143175; z 9 stycznia 2009r., I CSK 276/08, Lexis.pl nr 2395680; z 25 listopada 2009r., II CSK 229/09, Lexis.pl nr 4144612; z 27 września 2012r., III CSK 149/12, Lexis.pl nr 4950446; z 9 października 2013r., V CSK 450/12, Lexis.pl nr 8184110 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 12 sierpnia 2009r., IV CSK 146/09, Lexis.pl nr 2068211; w piśmiennictwie stanowisko takie zajmują m.in. H. Ciepla, w: H. Ciepla, E. Bałan-Gonciarz, Ustawa..., s. 44-45; M. Deneka, Księgi..., s. 201; E. Gniewek, w: System prawa prywatnego, t. 3, s. 188; K. Weitz, Związanie..., s. 283 i n.).

W takim też zakresie zgłoszonego żądania przez wnioskodawcę orzekał Sąd I instancji i to było tylko przedmiotem postępowania apelacyjnego.

Reasumując, Sąd Rejonowy prawidłowo przyjął, że zaistniały podstawy do uznania, że treści księgi wieczystej nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Olsztynie dla nieruchomości zabudowanej położonej w miejscowości N., gmina G. stanowiącej działkę (...) o powierzchni 6000 m² jest niezgodna z rzeczywistym stanem prawnym i nakazał w konsekwencji wykreślić wszystkie dotychczasowe wpisy i w miejsce współwłaścicieli na zasadzie wspólności ustawowej małżeńskiej nakazał wpisać w to miejsce, jako współwłaścicieli po 1/2 części E. K. i J. K..

Z powyższych względów orzeczono jak w sentencji postanowienia na podstawie art. 385 w zw. z art. 13 § 2 kpc.

Jacek Barczewski Mirosław Wieczorkiewicz Agnieszka Żegarska